

شیوه‌های ارزشیابی آموزش شهروندی

فصل اول

سیستم

هدف کلی

آشنایی با سیستم و تجزیه و تحلیل آن

هدف های یادگیری

انتظار می رود، پس از مطالعه ی این فصل، فراگیر بتواند :

- 1- سیستم را تعریف کرده و مفهوم سیستم را توضیح دهد .
- 2- مفهوم درونداد سیستم را تعریف کند و دروندا‌دهای یک سیستم ارزشیابی را تشخیص دهد .
- 3- مفهوم بازخورد را در یک سیستم تعریف کند و بازخوردهای یک سیستم ارزشیابی را تشخیص دهد .
- 4- مفهوم برونداد یک سیستم را تعریف کند و برونداد یک سیستم ارزشیابی را تشخیص دهد
- 5- انواع سیستم هارا دانسته و بتواند آنها را از یک دیگر تشخیص دهد .
- 6- مفهوم آنتروپی یک سیستم را درک کرده و آن را در یک سیستم تشخیص دهد .
- 7- نظریه عمومی سیستم و نگرش یک سیستم را از هم تشخیص دهد .
- 8- مراحل تجزیه و تحلیل یک سیستم را بداند و بتواند یک سیستم را تجزیه و تحلیل کند. **شیوه‌های ارزشیابی**

آموزش شهروندی^۹

مقدمه

تعاریف سنتی سازمان های آموزشی و روش های بررسی آن ها مبتنی بر متغیرهای سطحی است و در دنیای پیچیده امروزی کاربردی ندارند، لذا الزم است بر اساس معیارهای جدید مجدداً تعریف شوند

محیط سازمان های آموزشی که عنصر اصلی دوام و بقای سازمان هستند دائماً در حال تغییر و تحول اند. با توجه به رشد سریع و روز افزون علم و فناوری و تغییر پرشتاب زیر ساخت های سیاسی و اجتماعی جوامع، سازمان های آموزشی همواره زیر فشار تطابق خود با نیازهای جامعه و تغییر محیطی قرار دارند. نظریه سیستمی برای برطرف کردن نارسایی های مدیریت سنتی پدید آمد خصوصیت اصلی این نظریه توجه به عناصر سازمانی از یک سو به عنوان اجزای تشکیل دهنده سازمان و از سوی دیگر توجه به کل سیستم سازمانی در رویکردی فراگیر که در این رویکرد، سازمان از دیدگاه مدیر آموزشی تنها ترکیب رسمی و غیر رسمی سازمان نیست، بلکه شامل دانش آموز و ویژگی هایش، کارکنان آموزشی، شبکه نقش ها و موفقیت های آنان، محیط فیزیکی و غیر فیزیکی می شود

چون مهمترین عنصری که تفکر و نگرش سیستمی برای مدیران آموزشی به ارمغان می آورد، اهمیت و ضرورت بررسی روابط میان اجزای سازمان های آموزشی است که این روابط و چگونگی آن، عنصر وجودی سیستم های آموزشی اند. تفکر سیستمی به مدیران آموزشی این مهارت را می دهد که بتوانند در تجزیه و تحلیل سازمانی خود بیش از آنکه اجزای سازمانی را مطالعه کنند، موقعیت و روابط متقابل اجزا و نقش آن ها را در ایجاد تحقق اهداف سازمان به صورت کلی و فراگیر در نظر گیرند.

بنابراین سعی داشتیم که تفکر و نگرش سیستمی را به صورت کارگاهی عرضه داریم تا یادگیری مفاهیم ملموس تر و بهتر باشد.

۱۰ شیوه های ارزشیابی آموزش شهروندی

سیستم چیست؟

فرهنگ و بستر سیستم را واکنش یا وابستگی منظم مقدادی از مجموعه های شکل گرفته در یک کل تعریف می کند. جانسون، سیستم را مجموعه پیچیده و یکا ترکیبی از اجزا و اعضا تعریف می کند که این مجموعه را به صورت واحد در مکی آورد. سکامول، سیستم را مقداری از اجزای به هم پیوسته تعریف می کند که برای تحقیق مقاصد خاصی در مجموعه ای کلی شکل گرفته اند.

سیستم مجموعه های است از اجزای به هم وابسته که به علت وابستگی حاکم بر اجزای خود کلیت جدیدی را احراز کرده از نظم و سازمان خاصی پیروی مکی نمایند و در جتکت تحقیق هدف معینی که دلیل وجودی آن است، فعالیت میکند. سیستمها بشمار هستند. برخی از ملکولتکا سکلولتا نباتات حیوانات انسانها و.....در ایکن :نمونه های سیستم عبارت است از نوشتار، مفاهیم نظام و سیستم، مترادف گرفته شده اند

ترکیب یک سیستم

درونداد

دروندادها یا داده ها عبارتند از: کلیه آنچه که به نحوی وارد سیستم می شود و تحرک و فعالیت سیستم را سبب می گردد.

(فرایند تبدیل) میانداد

دروندادی که به سیستم وارد میشود، طبق برنامه سیستم، در جریتمان تغییر و تبدیل قرار می گیرد.

در نظام دانشگاهی، دانشجو که یکی از داده های سیستم است، در فرآیند: مثال

تبدیل قرار میگیرد و ذهن او با مفاهیم، واژهها و مطالب علمی آشنا میشتود و در شیوههای ارزشیابی آموزش شهروندی^{۱۱}، نگرش او تغییراتی پدید می آید

برونداد

دادههایی که در فرآیند تبدیل قرار می گیرند، طبق نظم و سازمانی که بر سیستم حاکم است، به صورت کال یا خدمت، از سیستم بته محیط ستادر متی شتوند

دانشجوی فارغ

التحصیل، تحقیق و پژوهش، برخی از ستادههای نظام دانشگاهی هستند

(بازخور) باز داد

بازخور فرآیندی دورانی هستند که در آن، قسمتی از ستاده، به عنوان اطلاعات به

درونداد پس خورنده میشوند و به این ترتیب سیستم را «خود کنترل» میسازد

برای مثال، چنانچه به علت عدم تطابق آموزشهای دانشگاهی با نیازهای واقعی

بازار کار، دانشجوی فارغ التحصیل نتواند جذب بازار کار شود، ایجاد اصلاحاتی در

نظام آموزشی دانشگاه ضرورت دارد

۱۲ شیوههای ارزشیابی آموزش شهروندی

در سیستمهای زیر درونداد، برونداد، فرایند تبدیل و باز خورد را تعیین کنید

نظام

دانشگاهی

سیستم

ارزشیابی

اداره

سیتم

امتحانات

ترم

سیستم

بانکی

سیستم

نظامی

کشور شیوه‌های ارزشیابی آموزش شهروندی ۱۳

تقسیم بندی سیستم ها

سیستم‌های اصلی و فرعی

سیستم ها به دو دسته اصلی و فرعی تقسیم شده‌اند: سیستم فرعی جزئی است که بر خود نظارت دارد و وظیفه خاصی را انجام می‌دهد و برای رستیدن بته هدف معینی میکوشد؛ این سیستم فرعی که نقش ویژه ای ایفا میکنند، ختود یکتی از اجزای تشکیل دهنده سیستم بزرگتری است که میتوان آن را «سیستم اصلی» نام نهاد.

در سیستم‌های اصلی زیر حداقل چهار سیستم فرعی را مشخص کنید

وزارت آموزش

و پرورش

سیستم بانکی کشور

سیستم فروش سایا

سیستم بهداشت

کشور

فعالیت ۲

۱۴ شیوه‌های ارزشیابی آموزش شهروندی

تقسیم سیستم ها به باز و بسته

یکی دیگر از طبقه بندیهای سیستمها است. سیستم بسته، سیستمی ساده است که با محیط خود ارتباطی برقرار نمیکند یعنی داده های آن به صورت پایان نا پذیر در حال چرخش است مثل سیستم گردش آب؛ بر خالف آن سیستم باز، سیستمی است که با محیط خود در ارتباط است یعنی چیزی را می گیرد در فر آیند تغییر و سیستمهای بسته در برخورد .تبدیل قرار می دهد و بعد به محیط باز می گرداند شیوه‌های ارزشیابی آموزش .با محیط، سازمان خود را از دست میهد یا جهت فعالیتش تغییر میکند

شهروندی ۱۵

.چند سیستم باز و چند سیستم بسته در جدول زیر بنویسید

خواص سیستم باز

سیستم در کلیت وجودی ختود خواصتی را : کلیت و جامعیت وجودی

■

ظاهر میسازد که در اجزای تشکیل دهنده آن، به تنهایی وجود ندارد، این کلیت نیز نتیجه گرد آمدن اجزاء مجرد نیست، بلکه ارتباط اجزاء با یکدیگر و نحوه ترکیب نظم و سازمان یافتن آنهاست که کلیت سیستم را به وجود میآورد

مراتب وجود یک زنجیره مرتبه ای است که هتر یتک از **سلسله مراتب**

■

مرتبهها، ساخت و خواصی عالوه بر ویژگی های مرتبه پیشین دارد منظور از همبستگی این است که هر جزء در سیستم، **همبستگی اجزاء**

■

به نحوی با سایر اجزاء مرتبط است و به علت وجود ایتن همبستگی، چنانچه در جزیی خللی وارد شود، سایر اجزاء نیز از آن خلل، متاثر می گردند.

فعالیت 3

سیستم بسته

سیستم باز

۱3 شیوههای ارزشیابی آموزش شهروندی

بین اجزای هر سیستم، تناسب، سنخیت واکمال متقابل: **تناسب اجزاء**

■

موجود است. وجود تناسب بین اجزاء سبب حفظ هویت و کلیت سیستم میشود.

فرآیند درونداد، تبدیل و برونداد، جریانی مستمر و **گردش دایره وار**

■

مداوم است.

از دیگر ویژگیهای سیستم هتای بتاز، میت ل بته **خاصیت تولید مثل**

■

جاودانگی است. سیستمها گرایش به جاودانه سازی ختود دارند و تتا جایی که امکان داشته باشد به حیات خویش ادامه میدهند

سیستم میتواند از راهها و مسیرهای متفاوتی به هدف واحدی برسد: **همپایی**

■

به عبارت دیگر، حالت پایانی واحدی ممکن است از شرایط اولیه متفاوت و بکا راهتای متفاوتی حاصل شود

درون سیستمها عواملی به وجود می‌آیند که سیستم را از جتت :**گرایش به فنا**

■

اصلی آن منحرف می‌سازند و تمایل در جتت عدم تعادل دارند

منظور از تکامل، عبارت از پیچیدگی ساخت وتنکوع خکوا :**گرایش به تکامل**

■

اسککت. چنانچکه سککاختر سیسککتم، پیچیکده تککر شککود و در ائککر آن پیچیککدگی، عملکردهای متنوعتری از سیستم به ظتور رسد و خوا بیشکتری ارا، که شکود، سیستم متکامل تر شده است

از دیگر ویژگیهای سیستمهای باز، :**گرایش به تکامل یا خود نگهداری پویا**

■

شیوهای ارزشیابی آموزش شهروندی ۱۱. خصوصیت تعادل گرایی یا خود نگتداری پویا و حالت پا بر جایی است
یک خانواده باز یا مدرسه باز در نظر بگیرد وجدول زیر را تکمیل کنید

نمونه ی از خواص سیستم باز

خواص سیستم باز

کلیت و جامعیت وجودی

سلسله مراتب

همیستگی اجزاء

فناسب اجزا

گردش دوار

خاصیت تولید مثل

همتایی

گرایش به فنا

گرایش به تکامل

گرایش به خود نگهداری

۱۸ شیوهای ارزشیابی آموزش شهروندی

سیستم های ساده – پیچیده

مشتورترین سیستم ها طبقه بندی کنت بولدینگ است این طبقه بندی خصوصیت سلسله مراتبی دارد و آن اینکه سیستم های سطوح پایین صفات و مشخصات مشکابتی بکا سیسکتم های سطوح بالتر دارند. ولی سیستم های سطوح بالتر عالوه بر آن خصوصیات صفات خا خود را نیز دارند

بولدینگ سیستم ها را از ساده به پیچیده به 9 طبقه تقسیم می کند

الف- سیستم های پویا، تابع قوانین پویایند

ب- سیستم ایستا تابع قوانین ایستایند

ج- سیستم های فرمان شناختی با ساز و کارها، باز خوردی اداره می شوند
 د- سیستم سلول مرز میان موجود زنده و موجودات غیر زنده است
 ه- سیستم گیاه ساده ترین مرحله تقسیم کار بین سلول هاست که مجموعه ای از سلوله ای برگ، ساقه ریشه را تشکیل می دهد
 و- سیستم حیوان، اعضای مانند چشم و گوش و مغز و اعصاب حیوان را قادر می سازند در مقابل اطلاعات دریافتی برای بقا و دوام خود عکس العمل نشان دهند
 ز- سیستم انسان، خودآگاهی است که ناطق بودن انسان را در بر می گیرد
 ح- سیستم های اجتماعی، پیچیده ترین سیستم های اجتماعی نقشی اسکت ککه انسان در جامعه به عتده دارند، نه خود مستقیم
 ط- سیستم ماورا الطبیعه و دنیای ناشناخته، هنوز انسان بکا علکم بکه آن راه نیافته اسکت
 خصوصیان هر سیستم در مقایسه با سیستم های فرعی تابعه اش سیستم اصلی اسکت و در **شیوهای ارزشیابی آموزش** .مقایسه با سیستم بزرگ تر که خود جزیی از آن است سیستم فرعی است

شهروندی ۱۹

سیستم های طبیعی و مصنوعی

این تقسیم بندی مربوط به الزلو است. سیستم طبیعی سیستمی است که بر خالف سیستم مصنوعی حاصل برنامه ریزی و عملکرد آگاهانه انسان نیست. سیستم های طبیعی سه گروه اساسی دارند

الف) درون ارگانیک مثل ویروس

ب) ارگانیک، مثل علوم زیستی

ج) فوق ارگانیک، شامل سیستم های گروهی که انسان در آن شرکت دارد مثل فرقه هکای مذهبی

سیستم های مصنوعی حاصل برنامه ریزی و عملکرد آگاهانه انسان جتکت رفکاه و آسکایش فردی و اجتماعی است و سه گروه اساسی دارد

الف) سیستم های فیزیکی مثل ماشین 1)

ب) سیستم های انسانی مثل سکا زمان هکای کرایکه ای بکراوردن نیازهکای اساسکی 2)
 انسانی ایجاد می شود

ج) فیزیکی- انسانی، مثل سازمان ماشینی انسان- ماشین 3)

۲۰ شیوهای ارزشیابی آموزش شهروندی

برای سیستم های زیر نمونه بنویسید

سیستم

طبیعی

ارگانیك

درون ارگانیك

فوق ارگانیك

سیستم

مصنوعی

فیزیکی

انسانی

/ فیزیکی